

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม The Development of Thai Reading Comprehension Skill of Grade 5 Students Using SQ4R Learning Management in Conjunction with Moral Tales

พิมลพรรณ คุณอนันต์^{1*}, สรียกานต์ ยี่เก็งเอี่ยม² และ ปริญญา บริพุฒ³
Pimonpan Koonanan^{1*}, Sariyagan Yeekengaem² and Pariya Pariput³

(วันที่รับบทความ: 13 มีนาคม 2569, วันที่แก้ไขบทความ: 22 มีนาคม 2569, วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 27 มีนาคม 2569)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม 2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองตาโฝน มิตรภาพที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานคุณธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ จำนวน 12 แผน 2) แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้แบบ เอสคิวโฟร์อาร์ 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.67/76.47 2) ทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .04

คำสำคัญ: ทักษะการอ่านจับใจความ; การจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์; นิทานคุณธรรม

^{1,3} สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

^{1,3} Department of Curriculum and Instructional Development, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

² สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author's e-mail: pimonpan.kg67@ubru.ac.th

พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศมีค่าเฉลี่ย 53.89, 57.30 และ 54.20 คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัดอุบลราชธานีมีค่าเฉลี่ย 46.07, 50.18 และ 47.82 และ คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีจะมีค่าเฉลี่ย 53.18, 56.91 และ 53.78 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ)

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยในสาระการอ่านพบประเด็นสำคัญคือ แม้โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีจะมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าระดับจังหวัดอุบลราชธานี แต่เมื่อเทียบกับมาตรฐานระดับประเทศกลับพบว่ายังคงมีช่องว่างทางสัมฤทธิ์ผลที่ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยระดับชาติในทุกปีการศึกษา นอกจากนี้ ทิศทางของคะแนนยังมีลักษณะถดถอยอย่างมีนัยสำคัญในปีล่าสุดที่ลดลงเหลือร้อยละ 53.78 ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดถึงความไม่ยั่งยืนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน แม้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะไม่ใช่ระดับชั้นที่เข้ารับการทดสอบระดับชาติ แต่สถิติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถือเป็นตัวบ่งชี้สะท้อนกลับที่สำคัญถึงคุณภาพการวางรากฐานทางภาษา การขาดวินัยการการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงวัยรอยต่อของการรับสารที่มีความซับซ้อน จึงเป็นปัจจัยต้นทางที่ส่งผลโดยตรงต่อปัญหาดังกล่าว

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นการพัฒนาวินัยการเพื่อปิดช่องว่างทางการเรียนรู้และยกระดับทักษะการอ่านจับใจความให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ดังที่งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านจับใจความไว้ว่า ปัญหาเกิดจากตัวนักเรียน นักเรียนมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจกับสื่อที่ไม่เป็นประโยชน์มากเกินไป ทำให้ขาดการฝึกฝนทักษะอย่างต่อเนื่อง แม้จะสามารถอ่านได้ แต่กลับไม่สามารถเข้าใจความหมายและประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างแท้จริง (ไหมฟ้า รัตนะ, 2566) และงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนด้วยหนังสือนิทานคุณธรรม ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านจับใจความว่า ปัญหาเกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน การที่ครูผู้สอนขาดความหลากหลายในการใช้สื่อและวิธีการสอนที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ (ชลธิชา ชูละอาด, 2564) ดังนั้น ปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียนจึงเป็นประเด็นที่ยังคงต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากทักษะนี้ไม่เพียงแต่สำคัญต่อการเรียนรู้ในทุกรายวิชา แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาตนเองและการดำรงชีวิตในอนาคตของนักเรียน

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าได้มีการประยุกต์ใช้แนวคิดและกลวิธีที่หลากหลายเพื่อแก้ไขปัญหาทักษะการอ่านจับใจความอย่างแพร่หลาย เช่น เทคนิค 5W1H ที่มุ่งเน้นการสกัดข้อเท็จจริงพื้นฐานผ่านการตั้งคำถาม หรือการใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อจัดระบบโครงสร้างสาระสำคัญ อย่างไรก็ตาม กลวิธีดังกล่าวมักให้ความสำคัญกับการสรุปข้อมูลภายหลังการสิ้นสุดกระบวนการอ่านเป็นหลัก ซึ่งอาจยังไม่ครอบคลุมถึงกระบวนการกำกับตนเองและการฝึกให้นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจในระหว่าง การอ่าน ผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) เป็นนวัตกรรมที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงกว่ากลวิธีทั่วไป เนื่องจากมีวงจรการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการอ่านอย่างเป็นระบบเชิงลึก ทั้งนี้ กรกนก โยธาฤทธิ์ (2565) ได้ระบุว่าการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการอ่านอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถสรุปใจความสำคัญได้อย่าง

แม่นยำ โดยมีการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ผ่านลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เริ่มจากการอ่านสำรวจเรื่องอย่างคร่าว ๆ (Survey) การตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน (Question) การอ่านอย่างละเอียดเพื่อสืบค้นคำตอบ (Read) การจดบันทึกข้อมูลตามความเข้าใจ (Record) การทบทวนและสรุปใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง (Recite) ไปจนถึงขั้นการทบทวนวิเคราะห์และสะท้อนความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน (Reflect) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับพัฒนาการและบริบทความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ เมทินีคล อินทเอื้อ (2567) และ ศุภัทรา ติวนา (2567) ซึ่งแสดงผลการวิจัยไปในทิศทางเดียวกันว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการวิเคราะห์ การตีความ และการแปลความเชิงระบบ ช่วยให้นักเรียนเข้าถึงสาระสำคัญของเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นอย่างยั่งยืน

การเลือกสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความ ท้าทาย และอยากเรียนรู้ โดยเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ ซึ่งมักประสบปัญหานักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อบทอ่านที่เป็นวิชาการหรือซับซ้อนเกินไป นิทานคุณธรรมจึงเป็นนวัตกรรมสื่อที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการนำมาใช้จัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน เนื่องจากธรรมชาติของนิทานสามารถสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายลดความตึงเครียดในการอ่าน และเปลี่ยนการอ่านเพื่อหาคำตอบให้เป็นการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินควบคู่กับการวิเคราะห์แนวคิดสำคัญ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2545) ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการอ่านจับใจความ

นอกจากนี้ นิทานคุณธรรมเป็นสื่อที่ส่งเสริมการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ดี ซึ่งนิทานคุณธรรม ภัทรขวัญ ลาสงยาง (2561) ได้อธิบายนิทานคุณธรรมไว้ว่า เป็นเรื่องราวที่มีขนาดไม่ยาว การดำเนินเรื่องไม่ซับซ้อน ตัวละครเอกอาจเป็นคนหรือสัตว์ก็ได้ เนื้อเรื่องมีเจตนาสอนจริยธรรมหรือคตินิยมอย่างใดอย่างหนึ่ง นิทานคตินิยมที่มีผู้รวบรวมไว้และเป็นที่รู้จักกันดีได้แก่นิทานอีสป ซึ่งนิทานคุณธรรมมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ชูลสะอาด (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนด้วยหนังสือนิทานคุณธรรม พบว่า นักเรียนที่เรียนการอ่าน จับใจความด้วยหนังสือนิทานคุณธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .001 เนื่องจากการใช้นิทานคุณธรรมทำให้นักเรียนสนใจและรักในการอ่านมากยิ่งขึ้น และนิทานคุณธรรมทำให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความสูงขึ้นกว่าการเรียนรู้โดยทั่วไปที่เน้นการท่องจำ

แม้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์และการใช้นิทานคุณธรรมต่างแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลในงานวิจัยที่ผ่านมา และมีหลักฐานเชิงประจักษ์ถึงความสำเร็จในการนำทั้งสองแนวทางมา บูรณาการร่วมกันเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งพบว่านักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้นและมีความพึงพอใจในระดับสูงสุด (เกียรติศักดิ์ ปุ่มแมน, 2567) แต่ด้วยบริบทของเนื้อหาวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ประกอบกับปัญหาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของกลุ่มเป้าหมายที่กำลังลดลงอย่างต่อเนื่องดังที่กล่าวมาข้างต้น การนำแนวทางที่ประสบความสำเร็จดังกล่าวมาต่อยอดและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการและช่วงวัย จึงเป็นความท้าทายและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม เพื่อเป็นตัวอย่างในการนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานีที่เปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 14 โรงเรียน มีจำนวนห้องเรียน 33 ห้อง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 882 คน

1.2 ตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองตาไผ่นมิตรภาพที่ 5 สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองวารินชำราบ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 18 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความนิทานคุณธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง และได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพและประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82

2.2 แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบชุดเดียวกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา (IOC) จากนั้นนำผลพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อไปหาดัชนีความสอดคล้อง และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .05–1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์คุณภาพรายข้อด้วยโปรแกรม RTAP โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก (p) ระหว่าง .20–.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อสอบที่คัดเลือกมีค่าความยาก (p) ระหว่าง .21–.71 และค่าอำนาจจำแนก (r)

ระหว่าง .32-.68 ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพดีที่สุดและมีค่าอำนาจจำแนกสูงสุดในแต่ละจุดประสงค์ จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโพร์อาร์ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจำนวน 40 ข้อ โดยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด ผลปรากฏว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .05-1.00 มีจำนวน 29 ข้อ และพิจารณาเลือกข้อคำถามในแบบสอบถามจำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามที่เหมาะสม และนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้กับนักเรียนตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบทดสอบก่อนเรียนไปทดสอบกับนักเรียนตัวอย่างจำนวน 18 คน โดยใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง ก่อนที่จะทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโพร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองจำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 1 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 12 ชั่วโมง

3.3 หลังจากดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

3.4 หลังเสร็จสิ้นกระบวนการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีการแปลผลดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโพร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม

ตารางที่ 1 แสดงประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโพร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม

ประสิทธิภาพ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)	18	144	113.28	3.26	78.67
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2)	18	30	22.94	4.93	76.47

จากตารางที่ 1 พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 78.67/76.47 ซึ่งแสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนได้

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	18	30	12.33	2.87	17.00	.000*
หลังเรียน	18	30	22.94	4.93		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าทักษะการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากนักเรียน 18 คน มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.87 มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 22.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.93 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม

ตารางที่ 3 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
เนื้อหาสาระ	4.01	0.07	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้	4.01	0.15	มาก
สื่อการจัดการเรียนรู้	4.16	0.12	มาก
ประโยชน์ที่ได้รับ	4.17	0.04	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	0.04	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และส่วนเบี่ยงเบน

เข้ากับกระบวนการอ่านจับใจความอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ในขั้นการอ่านสำรวจ (Survey) นักเรียนได้พิจารณาชื่อเรื่องและภาพประกอบเพื่อคาดคะเนเนื้อหาล่วงหน้า ซึ่งเป็นการกระตุ้นความรู้เดิมและสร้างความสนใจก่อนการเข้าสู่เนื้อหา นำไปสู่ขั้นการตั้งคำถาม (Question) เพื่อกำหนดเป้าหมายในการแสวงหาคำตอบ และในขั้นการอ่านอย่างละเอียด (Read) นักเรียนได้ประยุกต์ใช้หลักการ 5W1H เป็นเครื่องมือนำทางในการค้นหาสาระสำคัญ ทำให้การเข้าถึงเนื้อหามีความแม่นยำยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริยากร กระออมแก้ว (2566) ที่ระบุว่าการกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการอ่านช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในขั้นการจดบันทึก (Record) นักเรียนได้ฝึกทักษะการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เพื่อคัดเลือกใจความสำคัญออกจากข้อมูลส่วนขยายได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้ในขั้นการสรุปใจความสำคัญ (Recite) นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญเป็นภาษาของตนเองได้อย่างถูกต้อง ต่อเนื่องไปสู่ขั้นการสะท้อนคิด (Reflect) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่นักเรียนได้นำเสนอแนวทางการนำข้อคิดที่ได้รับจากการสรุปใจความสำคัญไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน กระบวนการที่เรียงลำดับอย่างชัดเจนนี้ ประกอบกับการใช้สื่อนิทานคุณธรรมที่มีโครงสร้างเนื้อเรื่องไม่ซับซ้อน จึงเอื้อต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกนก โยธาฤทธิ์ (2565) และ เกียรติศักดิ์ ปุ่มแน่น (2567) ที่ระบุว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ช่วยให้นักเรียนมีลำดับขั้นตอนในการทำความเข้าใจเนื้อหา ทำให้ความสามารถด้านการอ่านจับใจความพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ชูละอาด (2564) ที่ยืนยันว่าการใช้สื่อนิทานคุณธรรมสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.17 รองลงมาคือด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านเนื้อหา และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่เท่ากันคือ 4.01 ตามลำดับ ผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความพึงพอใจที่อยู่ในระดับสูงสุดในด้านประโยชน์ที่ได้รับ เป็นผลมาจากกระบวนการในขั้นสะท้อนความคิด (Reflect) ซึ่งผู้วิจัยได้ให้นักเรียนระบุข้อคิดและนำเสนอแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน กระบวนการนี้ทำให้นักเรียนตระหนักว่า ทักษะการอ่านจับใจความไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการหาคำตอบในห้องเรียน แต่เป็นทักษะชีวิตที่มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) ที่ระบุว่า นิทานทำหน้าที่เป็นทั้งอาหารสมองและอาหารใจที่ช่วยขัดเกลาและปลูกฝังสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง รองลงมาคือความพึงพอใจในด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการร่วมกับเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม โดยผู้วิจัยได้นำเสนอนิทานคุณธรรมในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ที่มีภาพประกอบสีสันสวยงามและความทันสมัย ช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำสื่อดิจิทัลเสริมเข้ามาใช้กระตุ้นการเรียนรู้ในชั้นเรียน ได้แก่ การใช้โปรแกรมสุ่มชื่อ Stopwatch ในการสุ่มตัวแทนนักเรียนเพื่อตอบคำถามซึ่งช่วยสร้างความตื่นตัวและตั้งใจ ดึงดูดให้นักเรียนจดจ่ออยู่กับการเรียน และส่งผลให้นักเรียนเกิดการรับรู้ถึงคุณธรรมและความเสมอภาคในการมีส่วนร่วม ควบคู่ไปกับการใช้หน้าจอบันทึกเวลาที่เข้ามาช่วยกระตุ้นความ

กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายเวลาที่กำหนด บรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและยุติธรรมนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรขมล ศุภคุณ (2564) ที่พบว่าการใช้สื่อส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมกับวัยและมีความทันสมัย ช่วยสร้างแรงจูงใจและส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรญา สุวรรณวงศ์ (2564) ที่กล่าวว่า นิทานและสื่อที่เหมาะสมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียนรู้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) มาบูรณาการร่วมกับการใช้นิทานคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นวัยที่ให้ความสนใจกับเทคโนโลยี การนำเสนอเรื่องราวผ่านภาพที่น่าสนใจจะช่วยดึงดูดความสนใจ กระตุ้นจินตนาการ และทำให้นักเรียนเข้าใจบริบทของเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อกระบวนการวิเคราะห์และช่วยยกระดับทักษะการอ่านจับใจความให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

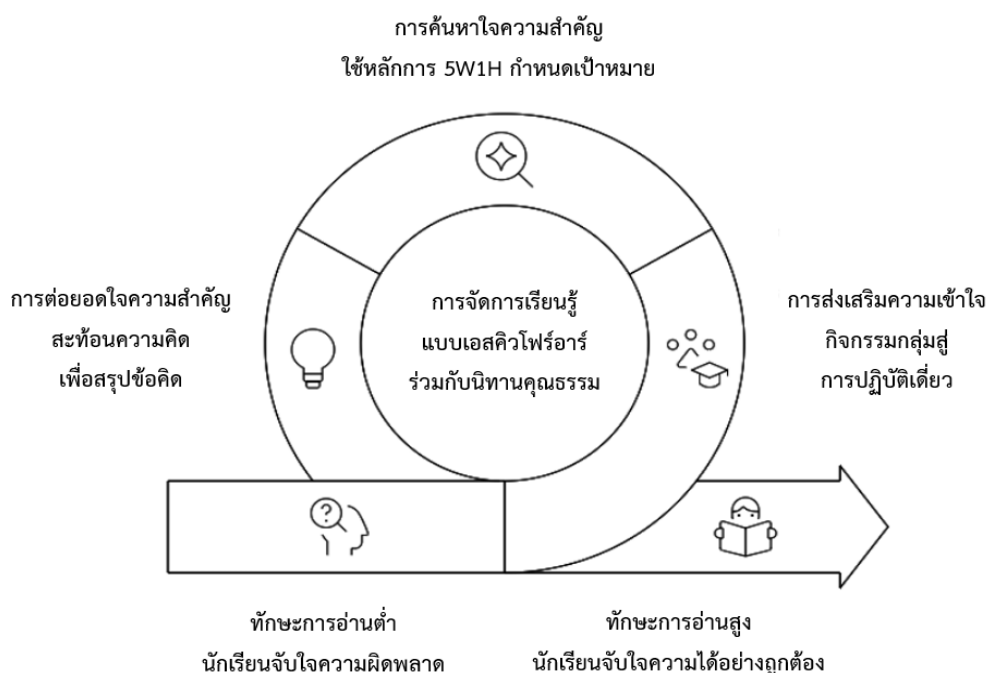
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์จากการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบ เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรมมีการจัดกิจกรรมกลุ่ม การประเมินในส่วนนี้จะช่วยให้ทราบว่าปฏิสัมพันธ์และการช่วยเหลือกันของนักเรียนในกลุ่มส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความมากน้อยเพียงใด

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม คือ การบูรณาการนิทานเข้ากับกระบวนการอ่านอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการอ่าน 3 ประการ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่านผ่านการจัดกิจกรรมจากกระบวนการกลุ่มสู่การปฏิบัติเดี่ยว เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการทำความเข้าใจในเรื่อง 2) การค้นหาและระบุใจความสำคัญอย่างตรงประเด็น โดยใช้หลัก 5W1H กำหนดเป้าหมายในการอ่านควบคู่กับการจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ซึ่งช่วยจัดระเบียบข้อมูลและแก้ปัญหาการจับใจความผิดประเด็น และ 3) การต่อยอดใจความสำคัญสู่การนำไปปรับใช้ในชีวิตผ่านขั้นสะท้อนความคิดเพื่อสรุปข้อคิดที่ได้ การจัดการเรียนรู้นี้ช่วยให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่ชัดเจน สามารถรวบรวมข้อมูล และสรุปใจความได้อย่างถูกต้อง

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม

ภาพที่ 1 ผู้วิจัยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดยการจัดการเรียนรู้แบบเอสคิวโฟร์อาร์ร่วมกับนิทานคุณธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรกนก โยธาฤทธิ. (2565). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค SQ4R ประกอบสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกียรติศักดิ์ ปุ่มแมน. (2567). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้นิทานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545). วรรณกรรมสำหรับเด็ก (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร.
- ชลธิชา ชูละอาด. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนด้วยหนังสือนิทานคุณธรรม. วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือด่านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และการศึกษา, 8(1), 95-102.

- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). สอบถามค่าสถิติพื้นฐานทั่วประเทศ (ทุกระดับ). <https://newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/Notice/FrBasicStat.aspx>
- ภัทรขวัญ ลาสงยาง. (2561). คิด เขียน สร้าง นิทานและหนังสือสำหรับเด็ก. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมทินีล อินทเอื้อ. (2567). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสาร มจร กาญจนปริทรรศน์, 4(2), 117-128.
- วีรญา สุวรรณวงศ์. (2564). การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านนิทานคุณธรรม โรงเรียนอนุบาลวิภาวดี จังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรมล ศุภคุณ. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศุภัทรา คิวนา. (2567). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สิริยากร กระจอมแก้ว. (2566). การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุนทร สันธพานนท์. (2562). หลากหลายวิธีการสอน...เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย. สำนักพิมพ์ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไหมฟ้า รัตนะ. (2566). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทยโดยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.